

Colecția
Spiritualitatea Văratecului

© **Editura Lumea Credinței** – 2020
Pentru prezenta ediție

Editor: **Lumea Credinței SRL**
Str. Traian nr. 155, sector 2,
cod poștal 024042, București
Tel.: 031 422 84 23
e-mail: razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Director: **Răzvan Bucuroiu**
Redactor-șef: **Marius Vasileanu**

Redactor: Valeriu Vașel
Tehnoredactare și copertă: Valerian Susan

Distribuție:
S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Ion Minulescu nr. 36
031216, sector 3, București
Tel.: 021/320.61.19; 021/319.10.83
Fax: 021/319.10.84

Maica Mariami Leonte

Sora mea, moartea

Convorbiri și cuvinte de folos

Cuprins

Cuvânt înainte	5
I. Sora mea, moartea	7
II. Doi mari duhovnici ai Mănăstirii Sihăstria: Părinții Ambrozie Dogaru și Nicodim Costachi	55
III. Amintiri despre sihastrul Proclu Nicău.....	75
IV. Pagini de corespondență.....	79
Addenda.....	93
Ilustrații	95

Cuvânt înainte

Am cunoscut-o pe maica Mariami Leonte în urmă cu 25 de ani, pe când ajunsese la Mănăstirea Văratec pentru a definitiva documentarul „Sub tălpi țărâna Moldovei” dedicat pelerinajelor făcute în zonă de Garabet Ibrăileanu.

Prietenia ce ne-a legat din acel moment s-a concretizat, peste ani, în numeroase proiecte culturale și editoriale – începând cu salvarea chiliei în care a locuit Mihai Eminescu¹ și cu volumul ce practic l-a făcut cunoscut tuturor pe sihastrul Proclu Nicău² și terminând cu o serie fascinantă de pelerinaje făcute împreună la mării duhovnici ai Neamțului.

În toată această perioadă doar o singură dată a acceptat, cu mare greutate, să se destăinuie și să-și povestească viața într-un interviu de aproape două ore, și

---

¹ Simpozionul „Salvați Casa Eminescu de la Văratec” a avut loc în anul 2000 și a reunit o serie de personalități ale lumii monahale și culturale precum ÎPS Nicolae Corneanu, arhim. Justin Pârveu, arhim. Mina Dobzeu, arhim. Teofil Părăian, acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga, Constantin Ciopraga, Ana Blandiana, Ion Caramitru, Dan Puric etc.

² Monahul Proclu Nicău, *Cuvinte din pustia Neamțului*, Ed. Lumea Credinței, București, 2008.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIAMI LEONTE, maică

Sora mea, moartea: convorbiri și cuvinte de folos / Maica Mariami Leonte. – București: Lumea credinței, 2020

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8756-76-9

821.135.1

2

asta numai cu promisiunea că vom oferi totul cititorilor abia după ce maica Mariami va pleca la Domnul.

Nu credeam atunci, în vara anului 2000, că acest lucru se va petrece atât de curând, că se va stinge la numai 50 de ani abia împliniți.

Astăzi, prin acest volum – ce reunește convorbirile purtate cu maica Mariami, câteva pasaje din corespondența sa, dar și amintirile maicii despre marii duhovnici Ambrozie Dogaru, Nicodim Costachi și Proclu Nicău – putem cu toții să descoperim personalitatea fascinantă a acestei sporite monahii a Văratecului, care – sunt convins – abia acum își va putea arăta adevărata valoare.

Fabian Anton

12 februarie 2020

I. SORA MEA, MOARTEA

O convorbire cu monahia Mariami Leonte

**„Mama s-a cutremurat:
«Asta cu adevărat se va duce la mânăstire!»**

Măicuța Mariami, pentru început v-aș ruga să ne spuneți cum și mai ales de ce ați ales viața aceasta monahală.

Este o poveste mai lungă... Mama mea, înainte de a se căsători, a fost la mânăstire. Ea a avut mereu vocația asta, dar cum nu avea tată – avea doar mamă –, frații ei nu au putut să o oprească să stea în mânăstire, așa cum mama își dorise foarte mult. Și chiar a stat câteva luni ca soră într-o mânăstire, însă în cele din urmă frații ei, certându-se pe averea tatei, au scos-o de acolo și au căsătorit-o așa, mai mult forțat. Și atunci, din cauza asta, mama și-a dorit toată viața ca, dacă ea nu a putut să rămână într-o mânăstire, măcar unii dintre copiii ei să ajungă aici.

Apoi trebuie să vă spun că mama a avut niște semne, mai întâi la nașterea fratelui meu, Lucian¹, care este preot, apoi și la nașterea mea...

Sunteți mai mulți în familie?

Nouă suntem cu toții. Așa... Și, când m-a născut, mama nu știa cum să-mi pună numele. Fiindcă sunt născută în martie și nu știa ce nume de sfânt să-mi dea. A avut atunci o revelație, închinându-mă în biserică – ducându-se cu mine la biserică, la opt zile, și tot gândindu-se cum să-mi pună numele –, fiindcă apoi m-a declarat, mi-a făcut târziu actele că nu cădea de acord cu numele. S-a rugat deci în genunchi Maicii Domnului, după ce-i citise preotul molitfele, și a zis: „Maica Domnului, dă-mi un gând, cum să-i pun numele la fată?”. Iar atunci, trează fiind, în biserică, a văzut cum s-a desprins din icoană Maica Domnului, a luat scutecul, scutecul roz cu care-L înfășa pe Mântuitorul, i l-a pus pe mână și i-a spus: „Maria să-i pui numele! Copila asta va fi a mea!”. Îți dai seama că atunci mama s-a cutremurat și a zis: „Asta cu adevărat se va duce la mănăstire!”.

Asta a fost tot. Țasta a fost începutul. Însă semne așa, de prea mare credință, nu dădeam eu pe când eram mică. Sigur că am crescut normal, sigur că mergeam la biserică...

¹ Protopopul Lucian Leonte.

Ați fost trimisă sau ați vrut să mergeți la mănăstire?

Am venit eu. De ce am venit? Fiindcă, trăind cu ai mei și făcând toate muncile grele, frații mei s-au dus pe la studii toți, iar tocmai atunci când am vrut să mă duc și eu mai departe părinții împrumutaseră o rată mare la bancă și nu au mai avut posibilitatea să mă dea mai departe. Așa că mi-au zis: „Tu rămâi acasă, te dă mama și tata după un băiat cumsecade, din sat, rămâi aici, în sat, îți ajuți părinții, stai o zi la mama, o zi la socri...”. Atunci m-am înfuriat, copil fiind, și le-am zis: „Dar nu vă ajunge cât v-am robit toată viața? Până la mine toți au plecat și am rămas eu să fac toate muncile câmpului? Chit că știu că mă duc la o școală de maici și tot nu o să rămân în lume să mă căsătoresc!”. Eu le-am zis asta așa, într-o furie, iar tata atunci mi-a dat două palme și mi-a zis: „Tu din casa mea nu ieși. Faci cum îți spun eu! Ești copilul meu și ești dator să faci cum îți spun eu”. I-am zis: „Mai vedem noi, tată!”.

Iar sâmbăta următoare, atunci când am venit acasă, abia îmi luasem alocația și i-am zis: „Cred că am și eu dreptul la o vacanță! Măcar o lună. Ai văzut, până acum nu ți-am ieșit din cuvânt, te-am ascultat, dar acum dă-mi și mie voie să mă duc undeva”. Iar tata mi-a zis: „Ai voie să pleci, dar numai cu maică-ta!”. Așa că ne-am suit în tren și am plecat. Eu nu știam pe atunci nici măcar unde-i Văratecul, nu știam nimic. Asta a fost lucrarea lui Dumnezeu.

Res **Familia dumneavoastră de unde este?**

Din Botoșani. Și uite așa am rămas la mănăstire. Când am venit aici, la bunica Aglaia Roban², era Părintele Costel Olariu³, cu care suntem rude prin alianță. Și ajungând aici cu mama, ne-am interesat și ne-am dus la el. Iar el mi-a zis: „Lasă, că-ți găsec eu o măicuță sau două, maici bune, la care să poți să stai”. Tocmai atunci, întâmplător, maicile mele – că am avut pe atunci două maici – îl rugaseră: „Părinte, să ne aduci și nouă o fată de la țară, una care să știe să facă tot rostul în casă...”. Iar după Schimbarea la Față, exact a doua zi, m-am dus la ele.

Asta în ce an a fost?

În 1986. Așa am rămas aici.

Câți ani aveți atunci?

Aveam 17 ani. Așa am rămas, asta a fost viața. De atunci am mai dat și înapoi cu credința, am mai mers un pas înainte, zece înapoi...

² Aglaia Roban (1912-2006), figură pitorească a Văratecului. Descoperită de academicianul și pictorul Sorin Dumitrescu, după lansarea filmului documentar „Aglaia Roban – Mămăluca de la marginea pădurii”, devine imediat cunoscută la nivel național, fiind considerată de mulți „un Petre Țuțea feminin”.

³ Pr. Costel Olariu (n. 1954), paroh al Bisericii Sfânta Parascheva din Pașcani. Timp de zece ani a fost preot duhovnic al maicilor din Mănăstirea Văratec. A fost ucenic al părintelui Paisie Olaru.

**„Nu înțelegeam motivul ispitirilor,
 nu înțelegeam canonul, pedeapsa...”**

Vă așteptați de la început să fie atât de greu aici?

Nu. Greu da, mă așteptam, dar nu atât de neînchipuit de complicat, nu mă așteptam să apară atâtea mreje pe care nu le poți dibui, căroră nu le poți da de capăt.

Ispitele credeți că-s mai mari în mănăstire sau în lume?

Nu. Sunt și în lume ispite mari, sunt și aici, la mănăstire. Depinde. Fiecare om are crucea lui de dus și niciodată nu se poate asemui crucea unui om cu cea a altuia. Fiecare duce după caracterul lui, după înțelepciunea lui, după puterea lui. Așa dă Dumnezeu. Doar nu așa se spune? „Nu da, Doamne, omului cât nu poate duce!”. Fiecărui om i s-a dat o cruce.

Însă când vii aici mai mult spaima e mare. Crucea nu ar fi atât de grea dacă ar exista dragostea asta în care să ne putem înțelege din inimă. Fiindcă în mănăstire este multă invidie, este multă răutate, iar dragostea este călcată în picioare de multe ori. Cu greu rezști. Cu toate astea, oricum, eu aș zice că este mult mai greu în lume.

Re: De când ați ajuns la mănăstire și până acum ați avut în gând vreodată să părăsiți locul ăsta?

De șapte ori.

De șapte ori?

Da. Au fost ispite cumplite fiind sub două maici. Maica bătrână, Fevronia Toma, era exagerat de dură, de aspră, în ceea ce privește viața și rânduielile. Cu toate astea, am ales-o și mi-a părut bine că a fost așa fiindcă, fiind și eu o fire aspră, o fire mai dură, aveam – cum este și normal – asperități, apucături din lume, iar ea a trebuit să mi le altoiască, să mi le reteze de la tulpină. Fiindcă răul cu rău se scoate. Așa că mă tot chinuia, mă puneă la ispite, la canon. Iar cealaltă, maica mai tânără, Fevronia Roman, îmi lua mereu apărarea și de aici se iscau tot soiul de conflicte și de certuri ce durau chiar și zile întregi.

Uneori chiar nu mai puteam răbda, că nu înțelegeam motivul ispitirilor, motivul așa-ziselor ispitiri, nu înțelegeam canonul, pedeapsa... Mă tot întrebam pentru ce pătesc eu toate astea dacă nu făceam nimic rău. Totul făceam cu binecuvântare, fiindcă mi se spusese încă de la început: „Să nu ai nici un ban al tău. Nici un ban. Tot ce primești dai maicii mai mari, ca să nu ai punga lui Iuda”. Sau, uite, ca să bei o cană de apă trebuia să ceri blagoslovenie. Deci absolut orice făceai trebuia să ai blagoslovenie. Sigur că, până la urmă, m-am format și eu tot

așa, dar pe atunci nu le înțelegeam cu mintea mea îngustă, de copil abia venit, nu înțelegeam de ce trebuie atâta strictețe. Mai ales că vedeam la altele o deplină libertate, iar la mine toate regulile erau valabile și mi se impuneau toate.

Și de ce credeți că se întâmplă asta?

Probabil fiindcă ele erau nepoate de-ale maicilor și, normal, sângele apă nu se face. Nu puteau să își pedepsească rudele.

Contează lucrul ăsta și în mănăstire?

Da, chiar foarte mult. Are mare trecere. Am avut câteva cazuri în care am văzut cu ochii mei asta.

Credeți că, dacă ați fi fost rudă cu maica stareță sau cu mai știu eu ce altă maică, s-ar fi comportat altfel?

Poate că da. Dar nu mi-ar fi plăcut. Sincer vă spun, nu mi-ar fi plăcut. Mi-a plăcut mai mult asprimea și duritatea maicilor, așa cum m-au format ele – deși multe maici le contestă –, decât să fiu slobodă și lăsată deplin liber. Fiindcă nu-mi place. La cum este firea mea aspră și dură trebuia să am un cultivator, un formator tot la fel de aspru, după aceeași măsură.

Iar acum, după atâția ani, sper că am reușit să îmbin într-un final asprimea uneia cu blândețea celeilalte și ceva-ceva am prins de la amândouă.